

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

תוכן

- א. קונם שאני עושה לפיך ... יפר ... באומרת יקדשו ידי לעושיהם.....2
- ב. האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאדבר עליך לשלמון ואעשה עמך כפועל דבר עליה לשלמון ועשה עמה כפועל מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ... והוא שנתן לה שוה פרומה.....4
- ג. ובשכר לא ... סבר ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף ... כל על מנת היכא דיהב לה הוא 4
- ד. על מנת שירצה אבא רצה האב מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ... עד דאמר אבא אין ... מת האב ... והא לא אמר אין.....5
- ה. על מנת שישתוק אבא אימא סיפא מת הבן מלמדין את האב לומר שאינו רוצה אמאי והא שתיק.....7
- ו. אמר לה על מנת שלא ימחה אבא.....8
- ז. להלכה.....9
- ח. קדשתי את בתי ואיני יודע למי קידשתיה ובא אחד ואמר אני קידשתיה נאמן.....9
- ט. זה אמר אני קידשתיה וזה אמר אני קידשתיה שניהם נותנים גט ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס.....10
- י. אף נאמן לכונס.....10
- יא. באומרת נתקדשתי ואיני יודעת למי נתקדשתי ובא אחד ואמר קידשתיה שאין נאמן לכונס.....11
- יב. קידשתי את בתי ... כנסה ובא אחר ואמר אני קדשתיה לא כל הימנו לאוסרה עליו 11
- יג. לסקול על ידו ... אין סוקלין ... כי הימניה רחמנא לאב לאיסורא לקמלא לא הימניה ... באומרת נתקדשתי שאין סוקלים.....12
- יד. בני זה בן תשע שנים ויום ... נאמן לקרבן אבל לא למכות ולא לעונשין ... בני זה בן י"ג שנה ויום אחד ... נאמן לנדרים ולהרמים ולהקדשות ולערכים אבל לא למכות ולעונשין

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

דף סג.

א. קונם שאני עושה לפיך ... יפר ... באומרת יקדשו ידי לעושיהם

כבר התבאר במסכת יבמות דף צג. ובמסכת כתובות דף נט. ובגדרים דף פה. שהאשה שאמרה לבעלה, קונם¹ ידי² שאני עושה על פיך, כלומר שידיה יהיו אסורות על פיו כהקדש³, אף על פי שאין נדרה חל בעודה תחתיו שהרי היא משועבדת לו⁴, ועכשיו אינה צריכה הפרה⁵, מכל מקום יפר לה שמא יגרשנה⁶ ואז יחול הנדר ולא יוכל להחזירה, ומשום כך נקרא דברים שבינה לבינה, ואף על גב שעדיין אינו חל, יכול להפר⁷.

וזה אינו אלא שנדרה⁸ קונם מעשה ידי עליך, או שאמרה יקדשו ידי לעושיהן על פיך⁹. כלומר שידיה יהיו אסורות על פיו כהקדש¹⁰.

¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז פא ב, יו"ד רלד עא

² כב"י לקמן סי' רל"ט בשם הר"ן בשם התוספות דהיינו שהזכירה הידים כגון שאמרה קונם מעשה ידי עליך דנעשה כאמרה יקדשו ידי לעושיהן. ש"ך שם פט, כלומר שאם לא הזכירה ידיה אלא רק אסרה מעשה ידיה לא חל כיון שהוא דבר שלא בא לעולם, אולם דעת הרמב"ם שבאומרת קונם אינה צריכה להזכיר הידים דקונם חל על דבר שלא בא לעולם כמו שיבואר להלן. ח"מ שם ה

³ ולא למימרא שהיא מקדשה מעשה ידיה לגמרי דא"כ מאי קונם שאני עושה לפיך דקתני שאני עושה הקדש מבעי ליה. ש"ך שם פח

⁴ ואין להקשות שאם כן נקדשו ידיה למעשה מעכשיו אפילו לבעלה, ואף על פי שהיא משועבדת לו דהא קי"ל [ח"מ סימן קיז סעיף ז] דהקדש מפקיע מידי שיעבוד, וקונם נמי לשון הקדש הוא, דאלמנה רבנן לשיעבודיה דבעל ולא תוכל להפקיע, דשוויה כלוקח גמור ולא כמלוה, ואין הקדש מפקיע מידי שיעבוד אלא דומיא דשעבוד דמלוה דעדיין מחוסר גוביינא.

⁵ ע' בתוס' ובר"ן למה נקט שמא יגרשנה הא בלא גירושין יכולה להפקיע עצמה מבעלה ע"י שתאמר איני ניוזנית ואיני עושה וא"כ דמיא אשה לשדה לכשאפדנה דקדשה מיד ה"ה הכא יחול הקונם מיד וע"ש. ח"מ שם ט

⁶ והא דלא קאמר הטעם שמא תאמר איני ניוזנית משום דלא שכיח תוס' והא דהבעל מיפר אף על גב דלא חל מיד ואין אסור לו מ"מ אולינן אחר שעת הנדר גם כיון ע"פ הדין היה ראוי לחול מיד אלא חז"ל אלמנה שיעבוד ידיה היינו למובתו עשאו זאת ולא לריעות' כ"כ הר"ן, ב"ש שם ו

⁷ לכאורה נראה דאם הוא כהן אין צריך להפר דהא בלא"ה אינו יכול להחזירה ומהאי טעמא אינו יכול כלל להפר דלא הוי דברים שבינה לבינה וצ"ע. פ"ת שם טו

⁸ שו"ע ונו"כ אבהע"ז פא ב, יו"ד רלד עא

⁹ ואין להקשות שאם כן נקדשו ידיה למעשה מעכשיו אפילו לבעלה, ואף על פי שהיא משועבדת לו דהא קי"ל [ח"מ סימן קיז סעיף ז] דהקדש מפקיע מידי שיעבוד, וקונם נמי לשון הקדש הוא, דאלמנה רבנן לשיעבודיה דבעל ולא תוכל להפקיע, דשוויה כלוקח גמור ולא כמלוה, ואין הקדש מפקיע מידי שיעבוד אלא דומיא דשעבוד דמלוה דעדיין מחוסר גוביינא. לבוש שם ועיין ביאור הגר"א יו"ד שם קל

¹⁰ ולא למימרא שהיא מקדשה מעשה ידיה לגמרי דא"כ מאי קונם שאני עושה לפיך דקתני שאני עושה הקדש מבעי ליה ש"ך שם פח

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גירושין

אולם אם לא אמרה יקדשו ידי לעושיהן¹¹, ולא הזכירה ידיה כלל¹², ורק אסרה את מעשה ידיה עליו, אינו חל כלל, שאינה יכולה לאסור מעשה ידיה לפי שלא בא לעולם.

אך באמרה יקדשו ידי לעושיהן, או שהזכירה הידים¹³ כגון שאמרה קונם מעשה ידי עליך דנעשה כאמרה יקדשו ידי לעושיהן, הרי זה חל שהידיים הרי הם בעולם¹⁴. וי"א¹⁵ שרק בהזכירה הקדש הדין כן, אך אם אמרה קונם אף שלא הזכירה ידיה כלל, כגון שאמרה קונם שאיני עושה לפיך, הרי זה חל לאחר גירושין כנזכר.

לא אמרה בלשון קונם, אלא אמרה האשה יקדשו ידי לעושיהן, יש אומרים¹⁶ שהלשון מועיל, ויחול הנדר אם תתגרש ממנו, אבל אינו נאסר במעשי ידיה, כיון שהיא משעבדת לו, ומ"מ יכול להפר וצריך להפר, שמא יגרשנה ואז יחול ההקדש, ותהיה אסורה לחזור אליו. וי"א¹⁷ שאינו חל כלל.

¹¹ רמ"א שם. וכ"כ הטור דאל"כ אינה יכולה לאסור מעשה ידיה שלא באו לעולם ובסימן רל"ט מביא ב"י בשם הר"ן דלאו דוקא שתאמר כן אלא צריך שתזכיר הידים והידיים איתנהו בעולם וב"י בשם רמב"ם כתב כאן דגם בנדרה שלא יהנה ממעשה ידיה הוה דינה כמו באומרת יקדשו ידי לעושיהן ונתן בו טעם נכון וכ"פ בא"ע סימן פ"א ולא כפסק רמ"א כאן. מ"ז שם סד

¹² עיין ח"מ אבהע"ז שם ס"ק ה שהביא שדעת הר"ן דתרווייהו בעינן דאם אמרה קונם שאני עושה לפיך להודו פי' מה שאני עושה יהיה קונם לפיך יהיה עלי כהקדש מליהנו' לו מאחר דהמלאכה אינה בעולם שעדיין לא נעשית אינה יכולה להקדישה דהוי דשלב"ל וכן אם אמרה בל' הקדש יקדשו ידי לעושיהן מאחר דהשת' אינו חל גם לאחר גירושין אינו חל דהוי כאומר שדה זו לכשאקנה תקדוש דלא קדשה משום דאין בידה ה"נ דאין בידה לגרש עצמה.

¹³ ש"ך שם צ

¹⁴ ש"ך שם פז

¹⁵ דעת המחבר שם ובאהע"ז פא ב וכדעת הרמב"ם כתב דוקא בהקדישה צ"ל יקדשו (כו) אבל בקונם א"צ ומעמו דס"ל כי מתרצינן במסקנא שאני קונמות כו' א"צ לת"י הראשון באומרת כו' דאע"ג דבהקדש בדק הבית אין אדם מקדיש דשלב"ל כמ"ש הרמב"ם בהלכות זכיה מ"מ בקדושת הגוף מקדיש כמ"ש ברפ"ה דתמורה כ"ד ב' מבכרת כו' ושם כ"ה א' קסבר רשב"ג ולדות כו' ואעפ"כ מודה ברישא ועובר הוי דשלב"ל וכמ"ש בקדושין ס"ב ב' ובפ"ט דב"ב (קמ"ב) ומ"מ דוקא במעוברת וכמ"ש בקדושין כמאן אולא כו' וז"ש שאני קונמות כו' דקונמות הריהוא כקדושת הגוף. אבל הרא"ש והטור ס"ל דמ"ש שאני קונמות כו' לא תי' אלא קושיא והא משעבדן ידיה לבעל אבל דשלב"ל צ"ל יקדשו כו' וער"ג שם ד"ה א"ר אשי כו' וכ"מ ממ"ש ביבמות צ"ג א' ובקדושין ס"ג א' האיתמר עלה כו' משמע דמסקנא הכי אבל תוס' בקדושין שם ד"ה וידים כו' וה"ה כו' וכדברי הרמב"ם. ומ"מ דברי הרמב"ם צ"ע באומרת יקדשו ובלא קונם קשה קושיית הגמ' והא משעבדן ידיה לבעל. ביאור הגר"א י"ד שם קכט

¹⁶ דעת הרמב"ם שהוי קדושת הגוף שידיה נעשו הקדש וחל עליהן ההקדש לפחות לכשתתגרש ואז מעשה ידיה אסורות על כל העולם ונראה דלדעת הרמב"ם כשם אם אמר הבעל לאשה יקדשו ידיך לעושיהן דהוי הקדש ה"ה אם אמר קונם מעשה ידיך נמי חל אף קודם שעשתה המלאכה מאחר שמעלה לה מזונות דהא להרמב"ם בקונם לחוד נאסר דשלב"ל. ח"מ שם ה

¹⁷ הר"ן הנזכר שכיון שאינו חל עתה אינו יכול לחול כשתתגרש. ועי' במ"ז (ס"ק סג) וש"ך (ס"ק פו) ונו"כ (שם) שפירשו דברי השו"ע והרמ"א (שם) כדעת הר"ן, והעירו האחרונים על הרמ"א שלא הגיה באהע"ז, ועי' דרו"ח לרעקיא (מערכה טו) ובאבני מלואים (סימן פא סק"ד) שהאריכו בהלכה זו, ועי' חזו"א (אהע"ז סימן עא סק"ז).

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

ב. האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאדבר עליך לשלטון ואעשה עמך כפועל דבר עליה לשלטון ועשה עמה כפועל מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ... והוא שנתן לה שוה פרוטה

נתן לה פרוטה¹⁸ ואמר לה הרי את מקודשת לי בפרוטה זו על מנת שאעשה עמך כפועל או שאדבר עליך לשלטון, אם יש עדים שעשה עמה כפועל או דבר עליה לשלטון¹⁹ מקודשת בודאי²⁰, ואם אין עדים והיא אומרת איני יודע²¹, מקודשת מספק²². וי"א²³ שלעולם נאמן כל שאין כנגדו מכחישו. ואם היא מודה שעשה, הודאתה כעדים דמי, ואם היא מכחישתו בודאי אינו נאמן²⁴.

ג. ובשכר לא ... סבר ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף ... כל על מנת היכא דיהב לה הוא

¹⁸ שו"ע ונו"כ אבהע"ז לח יב

¹⁹ כ' בר"י ואם דיבר ולא הועיל בדבריו ונתן פרוטה יש להסתפק בדעת הרמב"ם פ"ה דאישות אי מקודשת או לאו. פ"ת יא

²⁰ במ"ז שם יא הביא והרא"ש בשם התוס' הקשו מאי קמ"ל מתני' ותירצו דאם דיבר עליה לשלטון מקודשת ואינה יכולה לומר לדברים הללו לא הפצתי וכן במלאכה. והטור הביא זה וכתב אח"כ ובתוספתא קתני אם דיבר עליה כדרך המדברים מקודשת משמע שהדברים ידועים שיש לו לדבר עליה עכ"ל וכונתו דהתוספתא לא ס"ל כדברי התוס' דהא בעינן דברים ידועים דוקא ואם כן לא שייך לומר אינה יכולה לומר לדברים אלו לא הפצתי דהא ודאי יכולה לומר כן ואם אין דברים ידועים גם כן אין קידושין כלל מדאצטריך לאוקמי בדברים ידועים. והוא דעת הב"י, אולם בח"מ כ הביין אהרת ולדעתו אם אינן דברים ידועים אינה יכולה לערער על הקידושין, גם לטור והתוס' והטור לא פליגי שכתב ואם היא אומרת לדברים הללו ולמלאכה זו לא הייתי הפיצה מדברי התוס' שהביא הרא"ש והטור הגרסינן התם אם דבר עליה לשלטון כדרך המדברים דמשמע שדברים ידועים הם מה שיש לו לדבר עליה ואם שינה ודיבר דברים אחרים אינה מקודשת אבל אם אינם דברים ידועים אינה יכולה לומר לא הייתי צריכה לדברים אלו דהא מכל מקום קיים הוא תנאו. וכ"כ הב"ש כז

²¹ ח"מ שם כא ב"ש שם כז

²² מתני' תני ואם לאו אינה מקודשת. ולכאורה הוא מלתא דפשיטא כיון שלא קיים התנאי, מיהו נראה די"ל דטובא קמ"ל דאם לא עשה עמה אינה מקודשת ולא חיישינן שמא עשה או דיבר כדחיישינן במתני' דלעיל בע"מ שיש לי מנה דהכא כיון שהוא בקום ועשה לא חיישינן כדעת הר"ן שהביא הרמ"א בסוף סי' זה. וזהו שלא כדעת הרא"ש בדרף סי' ע"ב דבתנאי שאעשה עמך כפועל חיישינן שמא עשה אפי' שהוא מודה, ודבריו צ"ע גדול. עוד נראה דטובא קמ"ל דאם לא עשה אינה מקודשת ולא חיישינן שמא אחר זמן יעשה עמה או ידבר כדחיישינן לקמן סי' קמ"ג סעיף י"ט בע"מ שלא תבעלי לפלוני. וקמ"ל דאינה מקודשת אם תבעה אותו דמיד שתבעה אותו ולא עשה כבר עבר על התנאי כמ"ש לקמן בע"מ שאתן לך מנה. המקנה בקונט"א

²³ דעת הרמ"א סוהסי'

²⁴ ח"מ וב"ש שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

לא נתן לה כלום²⁵, ואמר לה התקדשי לי בשכר שאעשה עמך כפועל, או שאדבר עליך לשלטון, אפילו חזר ואמר לה לאחר שעשה²⁶, אינה מקודשת, שמכיון שאנו פוסקים להלכה²⁷ ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף²⁸, כלומר חובו של בעל הבית חל מתחילת עבודתו של הפועל ועד סיומה, על כל פעם ופעם שעשה עבודה שווה פרוטה, כלומר שלא בגמר עבודתו זוכה הפועל בשכרו אלא מהתחלת עבודתו ועד סיומה הולכת ומצטרפת לו שכירותו, והוא בתורת מלוה על בעל המלאכה²⁹, והמקדש במלוה אינה מקודשת.

ד. על מנת שירצה אבא רצה האב מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ... עד דאמר אבא אין ... מת האב ... והא לא אמר אין

²⁵ שו"ע ונו"כ שם יג

²⁶ ב"ש שם כח מהתוס' רי"ד. ובהמקנה קונט"א כתב עיין בס"י כ"ח סעיף מ"ו שכתבנו שם דאי הוי מהני האמירה שאמר בתחילה לא ה"ל מלוה כלל כיון שגמר דיבורו קודם שנעשה מלוה אלא דהאמירה שבתחילה לאו כלום היא דאינו יכול לקדש בדבר שלא בא לעולם. ולפ"ז צ"ל בהא דאמר בברייתא דף ס"ג בשכר שארכיבך על החמור מקודשה צ"ל שחזר ואמר לה הרי את מקודשת לי קודם גמר הרכיבה, דאם אמר לאחר הגמר כבר ה"ל מלוה ואפשר דמהני אמירה ראשונה שאין צריכה לומר הן ד[אין] לא"ה ה"ל כשתיקה לאחר מתן מעות וצ"ע. ועיין בית מאיר

²⁷ כן דעת הרא"ש (סי' יא) וכן פסק הר"ף בפ"ק דעבודה זרה (ה:): ובקידושין פרק האומר (כו:): וכן פסק הרמב"ם בפ"ה מהלכות אישות (ה"כ). ב"י שם

²⁸ ובקונטרס הספיקות (כלל ז אות ה) כתב לחדש שלא נחלקו בדין ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף כי אם בשכירות פועל, אבל בשכירות קרקע ומטלטלין, כיון דאמרינן שכירות ליומיה ממכר הוא, ה"ז כנגמר קנין מכירה שמתחייב מיד בכל התמורה, וה"נ מתחייב מיד בכל השכירות, וכמ"ש הרשב"א שאם מת השוכר חייבים היורשים לשלם כל השכירות (עי' פתחי חושן חלק ד פרק א הערה ב, פרק יא הערה נג ופרק יב הערה לג ופרק ו סעיף יד), משא"כ בפועל שיכול לחזור בחצי היום לא נתחייב בכל שכרו, עיין שם, ובאבני מילואים (סימן כח ס"ק מו) הוכיח מדברי התוס' (בקידושין) שאף בשכירות קרקע שייך דין ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף, עיין שם.

²⁹ אף על גב דקי"ל שכירות אינו משתלמת אלא בסוף מ"מ שם שכירות חל ע"כ פרוטה ופרוטה כיון דישנו לשכירות מתחלה ועד סוף אבל אם לא היה השכירות אלא בסוף לא היה נעשה מלוה כלל ולא היה חל שם שכירות עד שיתן לידה החפץ כן הוא בפרש"י והר"ן. ב"ש שם לח

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

האומר לאשה³⁰ הרי את מקודשת לי על מנת שירצה אבי, י"א³¹ שפירושו על מנת שמיד שישמע אבי יאמר הן, ויאמר כך בפירוש³², לפיכך אם רצה האב, ואמר הן מיד ששמע, הרי זו מקודשת.

לא רצה, שאמר לאו, או ששתק, או שמת קודם שישמע הדבר, אינה מקודשת, שהרי על מנת שירצה אבי אמר, ורצה לומר שיאמר אבי הן מיד שישמע משמע³³, והא לא אמר הן מיד.

וי"א³⁴ שאין משמעותו מיד³⁵, ולפיכך מת האב בטלו הקידושין, כיון שאינו יכול לומר עוד. אבל לא רצה או שתק, אינם יוצאים מידי ספק קידושין כל זמן שהאב חי, שאולי יאמר האב הן אחר שאמר בתחלה לא³⁶, או שתק. ולפיכך גם אם מת הבן לא יועיל ללמדו למחות ולומר איני רוצה, שמא יאמר הן לאחר זמן כדי לקלקלה³⁷.

ואם אמר על מנת שיאמר אבי הן³⁸ ואמר הן מקודשת, אף על פי שחזר בו אחר כך וצווה, ואם שתק או אמר איני רוצה, י"א אינה מקודשת³⁹. וי"א שאפילו אמר בתחלה איני רוצה וחזר ואמר אח"כ הן, נתקיים התנאי ומקודשת⁴⁰ שהרי אמר הן, לפיכך כל זמן שלא אמר הן⁴¹ אף על פי שאמר אינו רוצה הרי היא ספק מקודשת עד שימות האב שמא יאמר הן⁴².

³⁰ שו"ע ונו"כ שם ח

³¹ לבוש שם כדעת הרמב"ם

³² ט"ז שם ה. דע"מ שירצה פירושו שנדע שהוא רוצה וצריך שיגלה רצונו וזה הוא דעת הרמב"ם דע"מ שירצה כאלו אמר ע"מ שיאמר הן. ח"מ מ, ב"ש יד

³³ דבשעת שמיעה הדבר תלוי שאם שמע ולא מיחה הרי היא מקודשת ושוב אינו יכול למחות להרמב"ם ע"ש והובא ג"כ בב"י ע"ש.

³⁴ ח"מ שם י כשדעת שאר הפוסקי ושתי הדעות בב"ש י

³⁵ כל תנאי התלוי בקום ועשה ולא קבע לו זמן הוא לעולם, ואפילו אמר בתחלה לא. ח"מ יד

³⁶ רמ"א שם

³⁷ ע"כ אין לה תקנה בלא חליצה כל זמן חיי האב וה"ה דמתייבמת ממ"נ וכ"כ הטור בשם הרמ"א ח"מ שם יב

³⁸ שו"ע ונו"כ שם י

³⁹ דעת הרמב"ם כנוזכר

⁴⁰ והיינו שימות שאר פוסקים דס"ל דלא קאי התנאי על שעת שמיעה וס"ל כל תנאי שהוא בקום ועשה ולא קבע זמן הרי זמנו לעולם מ"ה כשמתנה שיאמר הן יש לו זמן לעולם כשיאמר הן ואם אמר פ"א הן כבר נתקיים התנאי שוב א"י למחות ואם לא אמר הן בשעת שמיעה אם מת הבן הרי היא זקוקה ליבם שמא יאמר עוד הן וליבם מותרת בממ"נ אבל לאחר אסורה וכתב הרמ"ה דחולצת ולכאורה קשה שמא לא יאמר הן ואתה מצריך כרוז לכהונה וכן הקשה ב"ח. ב"ש שם ב

⁴¹ רמ"א שם

⁴² וגם לדעת הטור להלן שבעל מנת שלא ימחה שאם אמר הן שוב אינו יכול למחות למה הוצרך להתנות על תנאי יותר דהא סגי באם לא ימחה או ישתוק ולמה לו שיאמר בפירוש הן מה ירויח בזה אלא ודאי דנתכוין כל זמן שיאמר הן יהיה הקידושין אפילו אם קודם לזה יאמר לא לאפוקי אם היה אומר על מנת שישתוק ואמר

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

ויש אומרים⁴³ שהאומר על מנת שירצה אבי הרי זה כאומר על מנת שלא ימחה, וכששמע אפילו לא אמר הן מקודשת. ויש אומרים שדינו כאומר על מנת שישתוק להלן.

דף סג:

ה. על מנת שישתוק אבא אימא סיפא מת הבן מלמדין את

האב לומר שאינו רוצה אמאי והא שתיק

האומר על מנת שישתוק אבי⁴⁴, אם שמע ושתק בשעת שמיעה מקודשת, אף על פי שחזר ומיחה אח"כ, שהרי מיד ששמע ושתק נתקיים התנאי שודאי הסכים בדעתו⁴⁵, וחלו הקידושין ושוב לא פקעו.

אולם אם לא היה בביתו כששמע ושתק וכשבא לביתו מיחה, יש אומרים⁴⁶ שהרי זו מיחה, שמה ששתק בתחלה לא משום שהסכים בדעתו ונתקיים בזה התנאי, אלא משום שהיה טרוד כשהגידו לו מחמת שלא היה בביתו, ולא שת אל לבו שתק. ויש חולקין⁴⁷, שכל ששתק הרי הסכים ונתקיים התנאי.

לא תו לא מהני שתיקה או הן כיון דמחה כבר כששמע מה הוה ספק לעולם אם חזר ואמר הן ורש"ל תירין דעל מנת שלא ימחה הוי התנאי בשב ואל תעשה והאב עביד מעשה שאומר הן בזה מקיים התנאי אבל בעל מנת שיאמר הן הוי התנאי במעשה שיאמר הן אפילו עביד מעשה דאמר תחילה לא יכול לבטל מעשה הראשון עכ"ל ונראה עיקר כתרוצו. מ"ז שם י.

⁴³ בב"ה הקשה מסוגיא פ' המדיר דף ע"ג דאיתא שם דפליגי אם על מנת שירצה פירושו ע"מ שישתוק או שיאמר הן ולא מצינו מי שסובר ע"מ שלא ימחה ואפשר לפי מ"ש הפוסקים דלא קי"ל כרבה דאמר במעות אשה א"צ גמ' יש לומר בברייתא שם כדעת המקשן דאוקמי שם דפליגי במעות ולא כרבה דאוקמי שם דפליגי בע"מ שירצה אם פירושו ע"מ שישתוק או פירושו שיאמר הן א"כ לפי המסקנא אין ראייה משם ב"ש שם יח

⁴⁴ שו"ע ונו"כ שם י

⁴⁵ אף על פי שתנאי זה עניינו שב ואל תעשה כיון שהוציא וכו' בלשון מעשה דאמר על מנת שישתוק דינו כתנאי שהוא בקום ועשה דכיון שנתקיים התנאי פעם אחד די ומיחו בזה יש הפרש בין תנאי הן לתנאי שתיקה דתנאי הן לעולם משמע כל זמן שיאמר הן אבל תנאי שתיקה שישתוק בשעת שמיעה משמע שלא ימחה דא"א לפרש על מנת שישתוק פעם אחת כל ימיו וכי לעולם לא ישתוק. ח"מ יד

⁴⁶ רמ"א שם מהריב"ש

⁴⁷ בח"מ שם טו שכתב על הרמ"א דברים אלו הוציא הרב מתשובת הריב"ש ושם מיירי מאב דשומע מקידושי בתו במקום אחר וע"ז אמרו בגמ' עד שיבא אביה וימחה שאין צריך למחות ולגלות דעתו שלא במקומו אבל נ"ד הוא תנאי ע"מ שישתוק ולא אמר ע"מ שישתוק בפני כי מיד כששמע ושתק נתקיים התנאי אפו אם יאמר ע"מ כשישמע פלוני הדר במקום פלוני וישתוק וכי נאמר שעלה ע"ד שפלוני הדר במקום אחר יבא כאן ויאמר לא יפה עשית ודאי כוונתו היה ע"מ שישתוק שם שיגידו לו ולא יאמר בפני הבריות לא יפה עשה פלוני שקידש את פלונית. וכ"כ ב"ש כא

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

ואם מיחה בשעת שמיעה הרי עקר הקדושין שהרי לא שתק, לפיכך אפילו אם חזר אחר כך ונתרצה אינה מקודשת, שהרי נעקרו הקידושין מיד.

ואם מת האב עד שלא שמע מקודשת, שכיון שתנאי זה שב ואל תעשה הוא, כיון שלא נעשה הפך התנאי מקודשת⁴⁸.

ואם מת הבן י"א כיון ששמע האב ושתק א"י למחות אפילו אם עסוקים באותו ענין⁴⁹, אולם מלמדין אותו קודם ששמע, ואומרים לו אם ישמע שימחה. וי"א⁵⁰ שמלמדים את האב שימחה, ואפילו אם שמע קודם מיתתו.

ו. אמר לה על מנת שלא ימחה אבא

אמר לה על מנת⁵¹ שלא ימחה אבי י"א⁵² שמשמעותו שלא ימחה מיד כששמע, לפיכך אם שמע ומיחה אינה מקודשת, לא מיחה מיד כששמע, אלא ששתק, או שמת ולא שמע, הרי זו מקודשת.

מת הבן ואח"כ שמע האב⁵³, מלמדין את האב שיאמר איני רוצה כדי שלא יהיו קידושין, ולא תיזקק ליבם, ואף על גב שלא מיחה מיד כששמע עד שנלמדנו, מכל מקום כיון שעסוקין באותו ענין ובתוך כדי דיבור מלמדין אותו שימחה ומיחה מיד⁵⁴, מהני שלא תיזקק ליבם.

וי"א⁵⁵ שאין משמעותו שלא ימחה מיד אלא שלא ימחה בימי חייו לפיכך מת האב מקודשת ודאי שהרי לא מחה, אך אם שתק, כל ימי חייו האב הוא בספק שמא ימחה, ואפילו נתרצה פעם אחד, אם אח"כ מוחה נתבטלו הקידושין. ואם מת הבן מלמדים⁵⁶ את האב שימחה, אפילו אם שמע קודם מיתתו, שהרי יכול למחות כל חייו.

⁴⁸ ב"ש שם כ

⁴⁹ ב"ש שם יז לדעת הרמב"ם

⁵⁰ ב"ש שם לשאר פוסקים אולם עיין ח"מ יז שכתב "ואם מת הבן מבקשין האב שימחה מיד כשישמע ולא ישתוק.

⁵¹ שו"ע ונו"כ שם ט

⁵² לבוש שם כדעת הרמב"ם הנזכר

⁵³ השינו הראב"ד שמשמע שאילו שמע קודם שמת הבן, מלמדין אותו בכך ומה מהני אם לא מיחה מיד, ומדברי המ"מ נתיישב זה דע"מ שלא ימחה דקאמר הרמב"ם כולל ג"כ ע"מ שישתוק ובשתיקה מיד נתקיים התנאי ע"כ כתב שמע אחר שמת.

⁵⁴ לבוש וב"ש שם יז

⁵⁵ ח"מ שם יא כדעת שאר הפוסקים. ומובא מחלוקתם בב"ש טז וכן דעת המחבר שם י

⁵⁶ ב"ש יז לדעת שאר הפוסקים

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

ויש חולקין⁵⁷ ואומרים שאפילו בעל מנת שלא ימחה, כל שאמר האב פעם אחת הן שוב אינו יכול למחות.

להלכה

קי"ל לחומרא⁵⁸ ויש להחמיר כדברי כולם

לפיכך אמר על מנת שירצה אבא אמר הן מקודשת לכו"ע גם אם חוזר וצווח איני רוצה, לא אמר הרי היא ספק מקודשת מששמע, גם אם אמר איני רוצה, וגם אם יאמר לאחר זמן הן, אינו אלא ספק⁵⁹. מת האב ולא אמר אינה מקודשת. מת הבן הרי זו ספק.

אמר על מנת שיאמר הן, דינו כנזכר.

אמר על מנת שישתוק אבא אם שתק בשעת שמיעה מקודשת ודאי לכו"ע, אפילו חזר ומיחה, מיחה בשעת שמיעה אינה מקודשת, לא היה בביתו כששמע ספק מקודשת. מת האב קודם שמיעה מקודשת, מת הבן רם לימדוהו קודם ששמו שימחה אינה מקודשת לא לימדוהו הרי זו ספק מקודשת אם לא מחה מיד ששמע.

אמר על מנת שלא ימחה אבא אם מחה מיד לכו"ע אינה מקודשת, לא מחה מיד אפילו התרצה ואמר הן הרי היא ספק מקודשת גם אם ימחה בזמן אחר. מת האב הרי היא מקודשת מת הבן מלמדים את האב שימחה מיד כששמע תוך כדי דיבור.

ז. קדשתי את בתי ואיני יודע למי קידשתיה ובא אחד ואמר

אני קידשתיה נאמן

⁵⁷ רמ"א שם י בשם הטור

⁵⁸ ב"ש יט מרי"ו

⁵⁹ דהא לרמב"ם בעי' שיאמר מיד

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

בא אחד⁶⁰ ואמר בפני האב אני קדשתיה, ואין האב מכחישו אלא שאומר איני יודע, נאמן⁶¹. אבל אם האב מכחישו אינו נאמן אפילו להצריכה גט ממנו שהרי התורה האמינתו לאב.

ח. זה אמר אני קדשתיה וזה אמר אני קדשתיה שניהם נותנים גט ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס

באו שנים⁶² וכל אחד אומר אני קדשתיה שניהם נותנים גט⁶³, ומותרת לכל אדם⁶⁴.

ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס, וכשכונסה⁶⁵ צריך לחזור ולקדשה הואיל ונתגרשה לאחר⁶⁶. ואם קדם א' מהם וכנס מוציאין מידו ואפילו האחד נתן אח"כ גט מוציאין מזה, שהרי כנסה באיסור⁶⁷.

ואם יש לאחד מהם עד אחד המסייעו י"א⁶⁸ שנאמן. וי"א שאינו נאמן⁶⁹.

ט. אף נאמן לכנוס

⁶⁰ שו"ע ונו"כ שם לז כא

⁶¹ ואף על גב שאין דבר שבערוה פחות משנים, הני מילי להוציאה מחוקתה אבל זה שמעמידה בחוקתה שהיא מקודשת, אלא שנתקדשה לו, נאמן. לבוש וב"ש מה מהר"ן

⁶² שו"ע ונו"כ שם כב

⁶³ שכשבא א' ואמר אני קדשתי נאמן לכנוס משום דלא חציף אינש לומר בפני האב אני קדשתי דמרתת דלמא מכחיש ליה אביה כמו שיבואר אבל אם באו שנים וכ"א אומר אני קדשתי ע"כ א' מהם אינו מרתת מ"ה שניהם נותנים גט. ב"ש שם מו

⁶⁴ ולכאורה קשה כיון דא' מהם בודאי אינו מרתת למה לא חיישינן שמא שניהם אינן מרתתי ואלו שנים שקרנים הם ולא קדשו אותה ואחר קידש אותה, א"כ למה היא מותרת לכל אדם אחר דשניהם אלו נותנים לה גט, וצ"ל כששניהם נותנים גט אמרינן אין אדם חוטא ולא לו כיון שאינו כונס למה ליה לשקר אלא בודאי אחד מהם יודע, דהשני הוא קידש אותה או לא תבוא לידי הטא, כי השני נמי מגרש אלא כשבא א' לבדו או אמרינן מסתמ' דמרתת והוא אומר קדשתי בודאי הוא המקדש ומותר לישא אותה. ב"ש שם

⁶⁵ רמ"א שם

⁶⁶ נראה הטעם משום דהני טעמא דאמר בנמרא דלא חציף אינש ומירתת אינו אלא מדרבנן לאפוקי מחששא דיצרו תקפו דחששא זו אינו אלא מדרבנן ולהכי באמרה קדשתי את עצמו וכו' אם כונסה אין מוציאין מידו כדלקמן בסעיף כ"ד, אבל מדאורייתא הוי ע"א בהכחשה ואין להתירה לאחר אלא בשביל שחבירו גרשה וממילא דצריכה קדושין אחרים כיון דהקדושין הראשונים הוי ספיקא דאורייתא. המקנה קונט"א שם

⁶⁷ וגי' דגם להשני אסורה מספק דכשם שאסורה לבועל כך אסורה לבעל. ח"מ שם למ

⁶⁸ ויותר מסתבר כיון דהיא לא אתחזק בא"א מהני ע"א כמ"ש ב"ד סי' קכ"ז וכ"כ בחדושי מהרי"ט. ב"ש שם נ ועיין ביאור הגר"א נח גבי האשה שאמרה איני יודעת שע"א נהאמן משום שאין אדם חוטא וכו' ואם כן זה לכאורה לא יהני כשי מי שמכחישו וצ"ע.

⁶⁹ דבדר שבערוה כשיש מי שמכחישו אינו נאמן. ח"מ שם מב

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

מה שהתבאר שבא אחד⁷⁰ ואמר בפני האב אני קדשתיה, שנאמן. אינו רק לאוסרה על אחרים, אלא מותרת לו אפילו לכונסה, דלא חציף איניש למימר לגבי האב שקבל הקידושין ממנו אם לא יהא אמת⁷¹. וכשכונסה אינו צריך לחזור ולקדשה⁷², אבל אם האב מכחישו אינו נאמן אפילו להעריכה גט ממנו שהרי התורה האמינתו לאב.

י. באומרת נתקדשתי ואיני יודעת למי נתקדשתי ובא אחד ואמר קידשתיה שאין נאמן לכנוס

אשה שאמרה⁷³ קדשתי את עצמי ואיני יודעת למי, ובא אחד ואמר אני קדשתיך, נאמן ליתן לה גט להתירה לעלמא אבל לא לכונסה⁷⁴.

ואחר שגירשה אף על פי שמחזיקין אותה לפנויה והיא מותרת לכל אדם אסורה היא לזה⁷⁵, לפי שאם היתה מותרת לו אחר הגט יש לחוש לקנוניא שמא מתחלה לא נתן הגט אלא כדי להכניסה אחר כך מחמת שיצרו תקפו, ואם עבר וכנסה אפילו קודם הגט אין מוציאין אותה מידו מספק, ואם יש לו עד אחד המסייעו ואומר שהוא קדשה מותרת לו אפילו לכתחלה לכונסה⁷⁶.

יא. קידשתי את בתי ... כנסה ובא אחר ואמר אני קדשתי לא כל הימנו לאוסרה עליו

⁷⁰ שו"ע ונו"כ שם כא

⁷¹ דמירתת דילמא מכחיש ליה ויאמר ידענא דלאו את יהבת לי קידושין

⁷² אף על גב דנוגע הוא ועדותו אינו כלום כאן אינו אלא מברר דבריו של אביה וכמ"ש בירושלמי מתני' פליגא עליה המביא גט ממ"ה ואמר בפ"נ ובפ"נ לא ישא את אשתו ומשני תמן הוחזקה אשת איש ברם הכא לא הוחזקה אלא בפני שנים לכשיבאו שנים ויאמרו פלוני קידש כלומר אין זה אלא כשמברר דיבורו של אב כו'. ר"ן וז"ל בטוש"ע אבל אם אב כו' וז"ש אירתותי מירתת משום דהאב נאמן להכחישו וכמ"ש רש"י שם ד"ה אף כו' וד"ה אירתותי כו'. ביאור הגר"א שם נז

⁷³ שו"ע ונו"כ שם כד

⁷⁴ דלא דמי להא דאמרינן בסעיף כ"א גבי אב שאמר קדשתי את בתי ואיני יודע למי ובא אחד ואמר בפניו אני קדשתיך דנאמן אפילו לכונסה, דהתם ודאי מרתת דאב יכחיש ליה ולא יחפה עליו, אבל האשה כיון שאינה יודעת למי נתקדשה לא מרתת שיוודע הוא שהיא תחפה עליו ותתרצה בו ותכחיש אח"כ את כל הבא לומר אני הוא שקדשתיך, לפיכך אין מתירין אותה להכניסה לו דשמא יצרו תקפו, וגם היא תרגילנו לה כדי שיגרשה אחר כך ויתירה לכל העולם, אבל ליתן לה גט האמינהו להתירה לכל העולם, דלמה לו ליתן לה גט להתירה לכל העולם אם אין האמת אתו. לבוש וט"ז שם כ

⁷⁵ לבוש וב"ש שם מט

⁷⁶ רמ"א שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

בא אחד⁷⁷ ואמר בפני האב אני קדשתיה, ואין האב מכחישו אלא שאומר איני יודע, וכנסה ואחר כך בא אחר ואמר אני קידשתיה אינו נאמן לאוסרה עליו. ויש אומרים אפילו לא כנסה ממש אלא כיון שהתירוה ליכנס, ככנסה דמי ואין אחר יכול לחזור ולאסרה עליו.

אבל אם הביא שני עדים שהוא קדשה, אף ע"פ שהאב מכחיש את העדים, אין נאמנות של אב מועיל נגד עדים, ואסורה לבועל ולבעל⁷⁸.

יב. לסקול על ידו ... אין סוקלין ... כי הימניה רחמנא לאב לאיסורא לקטלא לא הימניה ... באזמרת נתקדשתי שאין סוקלים

האב שאמר⁷⁹ בתי זו מקודשת היא לזה, אף על פי שהוא נאמן, ותנשא לו, אם זינתה אינה נסקלת על פיו⁸⁰, עד שיהיו שם עדים שנתארסה בפניהם.

וכן האשה שאמרה מקודשת אני, אינה נהרגת על פיה, עד שיהיו שם עדים או תוחזק יום אחד שמקודשת⁸¹.

⁷⁷ שו"ע ונו"כ שם כג

⁷⁸ ח"מ שם מ, וב"ש מח. ועיין בס' יד המלך פ"ב מהל' סוטה שתמה על זה חדא דאף אם נדון את הבת כמזידה הלא כל הדינים של נאמנות האב מיירי בקטנה עדיין דבגדולה שוב אין האב נאמן עליה לדעת רוב הפוסקים וא"כ הרי דעת רש"י ותו' וראב"ד דזנות דקטנה אינה נאסרת דפתוי קטנה אונס הוא (לקמן סי' קע"ח ס"ג) ועוד דאף אם נדחוק לו' דמיירי באב שאמר על בתו קטנה שקידשה לפלוני ואח"כ כשנעשית גדולה באו עדים והכחישו להאב והעידו שקידשה לאחר דנאסרה בביאות אשר בגדולתה אכתי קשה למה נאסרה הרי אנוסה גמורה היא שהאמינה לאב ומאי הוי לה למיעבד הלא קודם שהעידו העדים להכחיש את האב היה האב נאמן עליה מדאורייתא וכתב שראה ברבינו ירוחם שממנו העתיק הח"מ דין זה ולא נזכר שם כלל לשון זה ואסורה לבעל ולבועל רק כתב שם ותצא מזה ומזה ואין זה ענין כלל לדינא דאסורה לבעל ולבועל דהתם אסורה מדאורייתא אבל הכא כל תצא מזה ומזה אינו אלא מדרבנן וכמו באשה שהלך בעלה למד"ה וניסת ע"פ עד א' ובא בעלה כו' ע"ש עוד.

⁷⁹ רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק א הלכה כג

⁸⁰ דקצת קשה דלמה לא מהימן האב ג"כ לענין סקילה דהא כתיב באותה פרשה עצמה וסקלוה. וראיתי להתוס' ז"ל שכתבו בד"ה לקטלא וכו' דצ"ל דוסקלוה מיירי היכא דאיכא עדים וכו' ע"כ. ולא ידעתי למה כתבו בלשון וצ"ל כלומר בדרך דוחק הרי בהכרח אי אפשר לסקולה אלא א"כ התרו בה העדים שידעו בודאי שהיא ארוסה וכיון שכן הוא מוכרח מעצמו ודו"ק. מעשה רקח שם

⁸¹ דרבינו מחלק בין אב לאשה דנבי אב אף אם אמר שהיא לפלוני מ"מ אינו נסקל, ובין אשה עצמה דרק סתם, אבל אם אמרה לפלוני ונתחזקה ליום חייבין עליה. וזה ר"ל תוחזק, ועיין מש"כ רבינו לקמן פ' ט"ו הל' כ"א. אך שם לא הוה מוחזקת א"א בבירור, ועי' בבעל המאור בקדושין שם בשם הראב"ד דס"ל דגם גבי אב אם אמר לפלוני שסוקלין ע"ש. צפנת פענח שם.

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

**יג. בני זה בן תשע שנים ויום ... נאמן לקרבן אבל לא
למכות ולא לעונשין ... בני זה בן י"ג שנה ויום אחד ...
נאמן לנדרים ולחרמים ולהקדשות ולערכים אבל לא
למכות ולעונשין**

האב שאמר⁸² בני זה בן תשע שנים ויום אחד בתי זו בת שלש שנים ויום אחד נאמן לקרבן, אבל לא למכות ולא לעונשין, בני זה בן שלש עשרה שנה ויום אחד בתי זו בת שתים עשרה שנה ויום אחד, נאמן לנדרים ולערכין ולחרמים ולהקדשות אבל לא למכות ולא לעונשין, ולא לחליצה⁸³.

⁸² רמב"ם הלכות אישות פרק ב הלכה כג

⁸³ הג"מ שם ד מספר התרומה